

Svatební šaty v proměně posledních 50-ti let

Kolem nás se proměňuje v průběhu času téměř vše, a ani svatební šaty v tomto ohledu nejsou výjimkou...

Pokud budeme sledovat jejich vývoj v průběhu staletí, mnohé informace nás zajisté překvapí. Například ve starověkém Egyptu nosily ženy oděv velmi úzkého střihu, který nedovoloval větší kroky. Většinou byl zhotoven z toho nejjemnějšího plátna a dotyčnou spíše než cokoli jiného odhaloval. Byl upevněn na širších ramínkách a často ukazoval poprsí. Ve starověkých kulturách byla nahota naprosto přirozená.

V pozdějších dobách se vyvíjí ve vznešených vrstvách vícevrstvý oděv a látky jsou strukturovány plisováním. Délka oděvu ke kotníkům tu symbolizovala vysoké společenské postavení a naopak. Ve starověkém Řecku a Říme se spokojili s aranžováním látek obrovských rozměrů přes celé tělo. Oděv žen je nazýván chiton. V pase je podkasaný, a většinou bez rukávů, s tím, že na ramenou je přední a zadní díl spojen ozdobnými kovanými sponami.

Typickou obuví starověku jsou samozřejmě sandále.

Románským a gotickým obdobím nás provázejí už složitější střihové konstrukce.

Románské sukně mají více vrstev různých délek, často jsou zdobeny vyšíváním či jinou technikou, rukávy šatů jsou trychtýřovité. Doplněk tvoří závoj.

V gotice je dámská silueta vysoká a štíhlá, a tuto ideu podporovaly i vysoké špičaté klobouky, které byly módní a jež se nám vybaví vzpomeneme-li si na bílou paní.

V renesanci bylo naproti tomu důležité v které části Evropy se člověk narodil. Ve Španělsku byla totiž snaha ženské křivky ve jménu církve naprosto potlačit. Ženy v Itálii naopak nosily vrstvenou módu volných bílých košil a před ně bohatě ornamenty vyšívaných živůtků spojených se sukni.

Baroko nabídlo ženám dvojitě sukně a otevřenější dekolty, které následující rokoko odhalilo téměř docela. Dekolt nezakrývaly šaty ale šperky. Doba francouzské revoluce přinesla opětovnou inspiraci antikou a na ni o sto let později navazuje secese. Styl proslulý bohatou ornamentikou a ženskou figurou ve tvaru X. Svatební šaty mohly být dlouhé, zdobené dovozovými krajkami a doplňoval je klobouk. To tedy co se týká dodržování módních stylů.

V následujících letech se totiž postupně otevírá svět módy převážně vlastní fantazii.

V dámské módě se začínají objevovat i mužské prvky a žena má tak na výběr z podstatně většího počtu oděvů...

Šaty jsou tedy ve dvacátém století ovlivňovány nejen módními trendy, ale s naprostou samozřejmostí toho co dotyčná preferuje a co si může se svojí finanční situací dovolit. V této době se objevují tak návrhy nové, tak navracející se k historizujícím slohům.

V této práci bych chtěla poukázat na rozdílnosti, které se v oblasti proměn svatebních šatů odehrály v necelých padesáti letech v mé rodině.. Nikdo z mé rodiny není ortodoxní katolík a proto se ani žádná ze svateb neodehrávala v kostele a volba oblečení tu tedy není doprovázena žádnými předpisy, či tradicemi.

Nejdříve bych se tedy zmínila o sváteční chvíli mých prarodičů.

Jejich svatba se konala r.1952 na podzim v Brně.

Ve světě dosahuje úspěchů nejvíce tvorba Chistiana Diora a jeho znovuobjevení ženských křivek, na moje předky to však výraznější vliv nemá...

Můj děda byl v té době na vojně poddůstojníkem a svatba tedy měla vojenský nádech, který sálal z jeho sváteční uniformy...

Babička také neměla na sobě šaty, které by se mohly nazývat klasické a tradiční.Byly růžové z vlněného materiálu. Jejich délka byla do půli lýtek. Celé byly poměrně stříhově zajímavé.

Rukávy, délky nad lokty, byly zakončeny širokou ohrnovací propínací manžetou s rožkami do špiček, knoflíky byly potažené stejnou látkou, z níž byly zhotovené celé šaty.

U krku měl svatební šat ohrnovací límeček a tzv. kravatu. Ta byla dvojitá a ve vrchní části se propínala dvěma knoflíky potaženými růžovou vlněnou látkou.Kravata byla střižena šikmo, to znamená, že neměla špičku.

Sukni na předním díle zdobil protizáhyb.

Šaty si babička před svabou zakoupila u firmy Textilia, kde pracovala.

Poněvadž už bylo chladněji, neobešla se nevěsta bez kabátku.

Kabátek, tzv. paleto rovnějšího střihu a propínací, bylo světle šedé, a pravidelně protkávané černými „nopky“. Vpředu, v dolní části, mělo zakulacené nakládání kapsy.

U krku bylo řešeno širším ohrnovacím límečkem.

Jako doplňky posloužily černé prstové kožené rukavice a kabelka, na nohách měla babička černé uzavřené polobotky na klínku.

Vlasy byly upraveny, na tehdejší dobu poměrně obvyklým způsobem. Střih byl krátký a ve spodní části upraven pomocí trvalé. Hlava byla bez pokrývky.

Jak už jsem zmínila výše, děda se ženil ve sváteční vojenské uniformě, tzn. v saku a dlouhých kalhotách.

Sako bylo ušito z vojenského sukna podle rovného střihu. Zdobily jej nárameníky, hovořící o jeho získané hodnosti a na předním díle nakládání kapsy s patkami na propínací knoflíky.

Sako mělo fazónku a bylo na jednořadové propínání. V pase byl umístěn vojenský opasek.

Kalhoty klasického rovného střihu do pasu zdobily nažehlené puky.

Jak říkala babička, košile v té době vojáci dostávali dost nekvalitní, a proto si ji dědeček nechal šít pro svatební okamžik u švadleny.

Nezbytným doplňkem vojáka byla také čepice, tzv. lodička opět s příslušným odznakem.

Další svatba, o které bych tu chtěla hovořit se odehrála o dvacet let později. Jednalo se o svatbu mého prastrýce, bratra babičky, v roce 1971 též v Brně.

Byla to doba, kdy se v Americe stává hitem nošení dámských kalhot, džinsů a sukní s délkou midi, do poloviny lýtek...Večerní šaty byly většinou ze splývavého materiálu.

Ženich Jiří a nevěsta Anna se brali na radnici.

Jistě se za tu dobu oděv v určitých detailech proměnil. Střihy dámských šatů jsou bez složitých ač zajímavých detailů, v případě dotyčné nevěsty se jedná o jednoduchost střihu, který je ovšem zhotoven z efektivní látky.

Šaty nevěsty byly tentokrát vypůjčené z půjčovny.

Byly dlouhé ke kotníkům, splývavé, celé z bílého jemně krajkového materiálu, s opakujícím se ornamentálním a rostlinným motivem.

Pod šaty bylo nutné vzít si saténové kombiné.

Rukávy jsou tentokrát dlouhé až k zápěstí, v horní části lehce rozšířené u zápěstí však zúžené na minimum.

Stále se opakuje ohrnovací límeček u krku, v tomto případě je ještě po obvodu zdoben velkými stříbrnými korálky.

Nevěsta má na hlavě korunku, která je zhotovena taktéž z těchto korálků a k níž je připevněn závoj z jemného a lehkého materiálu, nejspíše šifónu, délky k loktům.

Vlasy nevěsty byly lehce zvlněné a dosahovaly k ramenům.

Kytice, kterou nesla, obsahovala kolem deseti karafiátů a dále byla doplněna asparágusem.

Mušský oděv byl v tomto případě typický. Strýc měl na sobě černé jednořadé sako s fazónkou, na jehož levé straně byla jednolištová kapsa s bílým kapesníkem. Bílou košili doplňoval, pod krkem upevněný černý motýlek.

Poslední svatbu mohu popsat asi nejpodrobněji, protože se týká mých rodičů...

Konala se opět na podzim, jak už je v naší rodině zvykem, roku 1986, na záměčku Belcredi, kousek za Brnem.

Máma má velmi ráda originalitu, a proto si i svatební šaty sama navrhla a nechala ušít u otcovi sestry. Byly jednoduché, bílé a velmi vkusné.

Šaty délky ke kotníkům, byly godetového střihu, tedy od kolem se rozšiřující sukní, u krku byly s nízkým stojáčkem. Rukávy byly klínové, úzké a zhotoveny z odlišné látky, velmi průsvitné jemně květované krajky. V pase byly přepásány látkovým páskem.

Vlasy měla máma dlouhé, vlnité, sčesané z čela v nichž byly naaranžovány květy, stejně jako měla v kytici. Lilie doplněné kapradinou.

Na krku byl jednoduchý stříbrný šperk, na nohou klasické uzavřené bílé lodičky s malou bílou pentličkou.

Venku byl přes šaty nošen vlněný kabát pod kolena, rovného střihu s netradičními detaily.. Měl stojáček a zapínán byl na knoflíky dospod, takže nebyly vidět. Směrem od krku se po předním díle rozebíhaly ozdobné švy, a pouze pod krkem na levé straně byl vidět jediný velký knoflík, potažený látkou, z které byl zhotoven celý kabát.

U pánů je to s oblečením zase o mnoho jednodušší...

Táta měl na sobě černý oblek, skládající se z jednořadového saka s klopou a dlouhých klasických kalhot. Na saku, na levé straně na hrudi, je opět jednolištová kapsa s bílým kapesníčkem, v klopě je zasunuta myrtová větvička s pentlí. Bílou košili decentně doplňovala kravata s bílomodrým šikmým proužkem.

Přes sako měl venku oblečenou krátkou černou bundu a na nohou černé polobotky.

Jak už tedy vyplývá z popisu oněch tří svatebních oděvů, pánský tradiční oblek se tu objevuje stále a jediné co je měněno podle vkusu majitele je jeho barva. Tradičně černá je nahrazována často v letních měsících bílou, či krémově béžovou.

Ženy to budou mít v tomto ohledu vždy složitější, ale na druhou stranu mohou popustit uzdu své fantazii a zvolit si pro tento významný sváteční okamžik šaty či oděv, který odpovídá jejich požadavkům.

Už nemusí odhalovat poprsí jako v Egyptě, ani se nemusí dusit v druhém z extrémů, španělském korzetu.

Dvacáté století tak otevírá svobodu naprosté nesvazující volnosti. A záleží jen na nositeli...